

SPIS RZECZY

	str.
Przedmowa	7
Od autora — kilka słów do wydania polskiego	13
Część pierwsza	
MUZYKA I SŁOWO	17
I	
Zajęcie stanowiska. — Kilka opinii o operze: La Bruyère, Boileau, Saint-Evremond, Voltaire, Lessing, Schopenhauer, Goethe, Schiller, Hoffmann, Théophile Gautier, Tolstoj. — Opera jest konwencjonalna! — Najstarszy teatr świata.	19
II	
Słowo mówione i muzyka ekspresywna. — Źródła opery. — Element teatralny w muzyce. — <i>Komedie harmoniczne</i> Vecchiego. — Dramat muzyczny florencki. — „Krag Bardiego”. — <i>Eurydyka</i> Jacopo Periego. — Monteverdi. — <i>Stile rappresentativo</i>	22
III	
Opera we Francji. — Ronsard i Baif. — <i>Ballet comique de la Reine</i>	29
IV	
Lulli. — Rameau	30
V	
Muzyka dramatyczna w Italii po Monteverdim. — Francesco Cavalli. — <i>Opera buffa</i> . — „Wojna bufonów”. — Jean-Jacques Rousseau i jego <i>Devin du vil-lage</i> . — Grimm i Diderot	34
VI	
Francuska opera komiczna. — Teatr jarmarczny. — Le Sage — Grétry i jego teorie.	39

VII	Gluck. — Mozart. — Beethoven. — Weber	42
VIII	Opera włoska XIX wieku. — Rossini. — Donizetti, Bellini. — „Wielka opera”. Meyerbeer	53
IX	Wagner	57
X	Debussy	62
XI	Ferruccio Busoni. — Paul Hindemith. — Alban Berg. — Igor Strawiński. — Arthur Honegger	65
XII	Opera i dramat. — Definicja libretta operowego: Goethe, Hoffmann, Ibsen, Debussy, Schlegel, Musset. — Weryzm, pomyłka estetyczna. — Irracjonalność w operze. — Arie. Rola orkiestry. — Opera ewokacją dźwiękową dramatu. — <i>Oedipus Rex</i> Strawińskiego. Rozszerzenie pola widzenia dramatu muzycznego	70
Część druga		
	DZIEJE REALIZACJI OPEROWYCH	77
I	Procesja w Brukseli w r. 1549. — Wiedźwiedź-organista. — Uroczystości we- selne Ferdynanda Medycejskiego w r. 1589. — <i>Deus ex machina</i> , pozostałość po teatrze antycznym. — Przedstawienia w kościołach. — <i>Eurydyka</i> Periogo w r. 1600. — Piekło i płomienie. — Rady Sabbatiniego. — Dekoracje i zmiany dekoracji. — Perspektywy. — Luksus inscenizacji. — Teatry-olbrzymy. — Gra aktorska i śpiew. — Rady teatretyków epoki. — Rzym. — Florencja. — Sposób grupowania solistów i chórów	79
II	Opera włoska w XVIII wieku. — Jej dekadencja spowodowana przez śpie- waków. — Sztuka kastratów. Opinie podróżników. — Farinelli. — <i>Bel canto</i> . — Satyra Benedetta Marcello. — Publiczność operowa: opinie Stendhala, Mozarta i Burneya. — Dekoracje i kostiumy. — Nowe wynalazki w dziedzinie per- spektywy. Ferdinando Galli-Bibiena. — Miejsca honorowe dla primadonny. — Oświecenie. Świadek Goethego. — Gestykulacja kastratów. — Balet w operze	92
III	Opera we Francji w XVII wieku. <i>Orfeo</i> Luigi Rossiego w świetle sprawozdań ojca Menestrier i Renaudota. — Maszyniści i dekoratorzy włoscy na dworze francuskim. — La Fontaine o maszynach. — Bérain i jego następcy. — Zespół Lulliego. — Pani Champmeslé. — Racine i deklamacja tragiczna. — Lulli, wychowawca śpiewaków. — Gra aktorska	104

IV	
Opera we Francji w XVIII wieku. — Rameau. — Aktorzy Opery. Świadeictwa Collégo, Grimma i wodewilisty Panarda. — Teorie naturalistyczne encyklopedystów. — Dekoracje i kostiumy. — Gra aktorów. Opinie panny Clairon i Rousseau. — Teatr w Palais-Royal. — François Boucher. — Servandoni. — Balet w operze. — Tancerze w maskach. — Chóry. — Kapelmistrz. — Teorie Noverre'a — Reforma kostiumu.	111

V	
Gluck w Wiedniu i w Paryżu. — Gluck-reżyser. — Aktorzy jego czasu. — Orkiestra. Opinia Sébastien Merciera	124

VI	
Mozart, dramaturg i reżyser	131

VII	
Opera w XIX wieku. — Inscenizacja <i>Zydówki</i> w Królewskiej Akademii Muzycznej. — Próby wierności „historycznej”. Ciceri, Despléchin i Cambon. — Inwazja kawalerii. Dr Véron, „Aleksander Wielki inscenizacji”. — Zapadnie i maszyny. — Oświetlenie: wprowadzenie gazu i elektryczności. Świadeictwo Chopina. — Stanowisko wielkich umysłów romantycznych w sprawie dekoracji. — Scenariusze reżyserskie. — Styl wykonawczy. — Opinia Musseta o Marie Malibran. — Chóry. — Balet w operze	133

VIII	
Théâtre-Italien w Paryżu. — Castil-Blaze i jego poglądy na sztukę śpiewaczą. Rubini. — Dekoracje i kostiumy. Definicja Théophile'a Gautier. — Otello grany przez kobietę. Otello o białym obliczu. Adelina Patti	140

IX	
Wagner. — Niemiecki teatr dramatyczny: Goethe, Klingemann, Immermann, Tieck, Meiningerzy. — Reżyseria scen masowych u Meiningerów. — Rozbieżność między światem idealistycznym i poetyckim dramatów Wagnera a jego realistycznym zmysłem inscenizatora. — Rady Wagnera dotyczące wykonania wokalnego jego dzieł. — Śpiewak-aktor	145

X	
Realizacje wagnerowskie złym przykładem. — Chaotyczny i opisowy naturalizm inscenizacji w początkach naszego wieku. — Reakcja powojenna. — „Prawa gatunku”	155

Część trzecia	
PERSPEKTYWY	159

I	
Synteza sztuk w operze. Teatr grecki. — Konwencje. — Szekspir o konwencji. Molière. Goethe. Craig. Wyspiański. — Kompozycja dzieła sztuki. — Eliminacja przypadkowości. — Przypadkowość i aktor. Nadmarioneta Gordona Craiga. — <i>Paradoks o aktorze</i>	161

II	
Rytm. — Muzyka twórczynią gestu. — Dwa aspekty muzyki dramatycznej:	

motoryczny i afektywny. — Więzy między muzyką a gestem. Jaques-Dalcroze i jego teorie. — Przestrzeń sceniczna funkcją muzyki. — Adolphe Appia . . 170

III

Synestezja. — Grétry, Goethe, Baudelaire, Rimbaud, René Ghil, Théophile Gautier, Gustav Mahler, Antoine Bourdelle. — Przekreślenie naturalizmu w operze 192

IV

Kapelmistrz i reżyser. — Mahler i Toscanini. — Nowoczesny aktor operowy. „Metody” kształcenia stosowane dotychczas. — Metody na przyszłość. — Szalpin. — Szkolenie śpiewacze i fizyczne nowoczesnego aktora operowego . . 196

V

Konkluzje 212

Bibliografia 214

Indeks nazwisk 219

Indeks utworów dramatycznych i operowych 226

Spis ilustracji 230